

Περιεχόμενα

- I. Εισαγωγή 9
- II. Η αρχή των θαυμάτων 15
- III. Η θεραπεία της πεθεράς του Πέτρου 27
- IV. Θαύματα θεραπείας που ο Κύριος τέλεσε αυτοπροαίρετα 37
- V. Θαύματα θεραπείας μετά από αίτημα των πασχόντων 63
- VI. Θαύματα θεραπείας μετά από αίτημα τρίτων 93
- VII. Η εκδίωξη των δαιμόνων 123
- VIII. Η ανάσταση των νεκρών 145
- IX. Η διακυβέρνηση της φύσης 175
- X. Θαύματα καταστροφής 195
- XI. Η Ανάσταση 203
- XII. Η Μεταμόρφωση 211

I ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μου ζητήθηκε να γράψω ορισμένα δοκίμια πάνω στα θαύματα του Χριστού. Αποτολμώ το εγχείρημα με την πεποίθηση ότι τα θαύματά του είναι ένας από τους τρόπους που εκδηλώθηκε η αόρατη ζωή του και ότι μέσω αυτών μπορούμε να αποκτήσουμε κάποια γνώση αυτής της ζωής. Αυτός, ο Λόγος του Θεού, ήρθε ώστε εμείς να γνωρίσουμε τον Θεό. Γι' αυτό, κάθε λόγος του είναι αναγκαίος για να γνωρίσουμε τόσο τον ίδιο όσο και τον Θεό. Συνεπώς, πρέπει να κατανοήσουμε, όσο μας είναι δυνατόν, κάθε έναν λόγο του και κάθε μία πράξη του, που στην περίπτωσή του δεν είναι παρά μια άλλη μορφή λόγου. Πιστεύω ότι αυτός είναι ο σκοπός για τον οποίο δημιουργηθήκαμε. Πιστεύω ακόμη ότι αυτό θα οδηγήσει εν τέλει στο ξετύλιγμα του κουβαριού του σύμπαντος, που τώρα φαίνεται σε όλους μας, λίγο ή πολύ, μια περίπλοκη και ακατανόητη υπόθεση.

Θεωρώ ότι δεν χρειάζεται μεγάλη δύναμη πίστης για να πιστέψει κανείς στα θαύματα, αφού η αληθινή πίστη είναι δύναμη και όχι απλή παραχώρηση. Υπάρχουν πολύ πιο δύσκολα πράγματα να πιστέψει κανείς από τα θαύματα. Άλλωστε δεν ζητείται από τον άνθρωπο να πιστεύει σε αυτά παρά μόνο με τον ίδιο τρόπο που πιστεύει στον Ιησού. Εάν ο άνθρωπος μπορεί να πιστέψει ότι υπάρχει Θεός, μπορεί επίσης να πιστέψει ότι έχει πλαστεί με πείνα και δίψα για τον Θεό και ότι ο Θεός είναι ικανός να καθοδηγήσει την ανθρώπινη αναζήτηση προς Αυτόν. Και εάν είναι ένας μεγάλος Θεός, ένας Θεός άγιος και ικανός να είναι Θεός, που ανταποκρίνεται στη μεταφυσική αναζήτηση, τότε σίγουρα θα μιλήσει τον πιο ξεκάθαρο και με-

10 Τα θαύματα του Χριστού

γαλιώδη λόγο καθοδήγησης που μπορούν να κατανοήσουν τα πλάσματά του. Για μας τους ανθρώπους, αυτός ο λόγος είναι η συγκεφαλαίωση όλων των εκφράσεων των ορατών του έργων σε ένα άπειρο ανθρώπινο πρόσωπο, που καταυγάζεται από μια άπειρη ανθρώπινη ψυχή, δηλαδή από τη δυναμική ουσία του ανθρώπου –για να χρησιμοποιήσω μια δική μου έκφραση– που εξαρχής ήταν με τον Θεό. Εάν ο Θεός ακούει την κραυγή των ευγενέστερων πλασμάτων του –είναι όλοι όσοι τον αναζητούν με πάθος– και όντως τους δείχνει το πρόσωπό του, τότε είναι φυσιολογικό να αναμένει κανείς ότι οι πράξεις του μεγάλου αγγελιοφόρου είναι ακριβώς οι πράξεις του Πατέρα σε μικρή κλίμακα. Εάν ήρθε για να αποκαλύψει τον Πατέρα του σε μικρογραφία, ας πούμε (για να περιγράψουμε τα άρρητα, μπορούμε να χρησιμοποιούμε μόνο σχήματα λόγου· τα πιο οικεία ίσως είναι και τα πιο άγια), για να χαμηλώσει την ένταση της μεγάλης του φωνής (η οποία δεν θα μπορούσε παρά να ακουστεί ως άναρθρη βροντή, αφού είναι πολύ νκηρή για να την ακούσουν οι άνθρωποι σωστά) και να την μετατρέψει σε μια μικρή φωνή με ευχάριστη ανθρώπινη ομιλία, έτσι ώστε να εισακουστεί από τους ανθρώπους, τότε τα έργα που ο Πατέρας του ποιεί σε τέτοιο εύρος και μεγαλείο, που υπερβαίνουν την ανθρώπινη όραση, ο Υιός πρέπει να τα κάνει μικρά και ευδιάκριτα μπροστά στα μάτια τους.

Αυτή είναι, νομίζω, η αληθινή φύση των θαυμάτων: μια επιτομή των θείων διεργασιών μέσα στη φύση θεωρουμένων σε άμεση σύνδεση με την πηγή τους – μια πηγή έως τότε αθέατη στα μάτια και πολύ συχνά στις καρδιές των ανθρώπων, αφανής καθώς ήταν πίσω από τις διαδικασίες του φυσικού νόμου. Ο Ιησούς έκανε τα έργα του Πατέρα του με τέτοιο τρόπο, ώστε οι άνθρωποι να μπορέσουν να δουν το θέλημα του Θεού να πραγματοποιείται.

Στο σημείο αυτό υποθέτω ότι κάποιος τίμιος και καλοπροαί-

ρετος αναγνώστης θα μπορούσε να εκφράσει την εξής αντίρρηση: Μα έτσι δεν τοποθετείς το μεγαλείο των θαυμάτων κάτω από τις κανονικές διαδικασίες της φύσης; Απαντώ: Τα θαύματα είναι πολύ πιο δυνατά από οποιαδήποτε φυσική διαδικασία μπορούν να αντιληφθούν τα κοινά μάτια, γιατί αυτά έχουν την τάση να αποσυνδέουν τη λειτουργία της φύσης από το ζωντανό θέλημα του Θεού. Ωστόσο, τα θαύματα είναι μικρότερα από τις θαυμαστές διεργασίες με τις οποίες ο Θεός προίκισε τη φύση. Στο όνομα αυτού που χαιρόταν να λέει, ότι «ο Πατέρας είναι ανώτερος από μένα»,¹ θα πω ότι τα θαύματά του με ψωμί και κρασί ήταν πολύ λιγότερο μεγαλειώδη και λιγότερο αξιοθαύμαστα από τα έργα του Πατέρα που αντιπροσώπευαν: το σιτάρι που μεγαλώνει στις πεδιάδες, τα σταφύλια που ρουφούν τον ήλιο στις βουνοπλαγιές του κόσμου – διεργασίες που χαρακτηρίζονται από άπειρη ποικιλία και ασύλληπτα μυστήρια. Ο Υιός του Πατέρα όμως συμπύκνωσε, θα λέγαμε, αυτά τα μυστήρια μπροστά στα μάτια μας. Μας επέτρεψε να δούμε αυτά τα πολύτιμα δώρα καθώς μας τα προσέφερε με τα ευγενικά του χέρια – χέρια που η αγάπη μπορούσε να φιλήσει και τα καρφιά μπορούσαν να πληγώσουν.

Υπάρχουν κάποιοι, νομίζω, που θα μπορούσαν να δεχτούν ευκολότερα τις ιστορίες της Καινής Διαθήκης εάν τα θαύματα δεν παρεμβάλλονταν ως εμπόδιο. Ωστόσο, ίσως να τους ήταν ευκολότερο να δεχτούν και τα δύο εάν μπορούσαν να κοιτάξουν για μια φορά το αληθινό νόημα αυτών των θαυμάτων. Όσο τα παρατηρούν επιφανειακά, το μόνο που ενδεχομένως βλέπουν, είναι μια παραβίαση των νόμων της φύσης. Εάν όμως μπορέσουν να δουν το πραγματικό τους νόημα, θα αναγνωρίσουν εκεί τουλάχιστον μια πιθανή εκπλήρωση των πιο θεμελιωδών νόμων της.

1 *Ιωάν.* 14:28.

12 Τα θαύματα του Χριστού

Ωστόσο, σκοπός μου εδώ δεν είναι να ασχοληθώ με αυτούς τους ανθρώπους, ούτε βέβαια με όσους αδυνατούν να πιστέψουν σε οποιονδήποτε Θεό, και άρα κάθε θαύμα θα ήταν για αυτούς ένας παραλογισμός. Θα κάνω μόνο μια παρατήρηση σε σχέση με αυτό το τελευταίο: εάν είναι να πιστεύουν σε έναν Θεό έτσι όπως τον φαντάζονται, ίσως είναι καλύτερα να μην πιστεύουν σε κανέναν Θεό. Ίσως έτσι βρίσκονται πιο κοντά στην αληθινή πίστη. Φαίνεται όμως ότι προτιμούν την έννοια του Ασυνειδήτου που γεννά το Συνειδητό από την έννοια της αυθύπαρκτης Αγάπης, που είναι δημιουργική ακριβώς επειδή είναι αγάπη. Αυτοί οι άνθρωποι ποτέ δεν αγάπησαν γυναίκα ή παιδί παρά μόνο με μια αγάπη που ευχαρίστως δέχεται ότι κάποια στιγμή ο θάνατος θα αρπάξει το αγαπημένο πρόσωπο και θα το οδηγήσει πίσω στη μητέρα γη. Αμφιβάλλω όμως ότι υπάρχει κάποιος που εν γνώσει του θα επέλεγε τον αφανισμό, εάν πραγματικά γνώριζε ποιος είναι ο Πατέρας του.

As αναγνωρίσουμε, λοιπόν, το γεγονός ότι τα θαύματα του Υιού είναι επιτομές των έργων του Πατέρα. Αυτά που στα χέρια του Πατέρα είναι οι δυνάμεις, οι πρόοδοι και οι κατακτήσεις της ζωής, στα χέρια του Υιού είναι θαύματα. Προσωπικά δεν πιστεύω ότι ο Υιός απέδιδε στην πραγματοποίηση αυτών των θαυμάτων την ίδια αξία που απέδιδε στη λεκτική διατύπωση της αλήθειας. Σε κάθε περίπτωση πάντως, ρίζα όλων των ενεργειών του ήταν η υπακοή, αφού μόνο μέσα στην υπακοή ένας υιός μπορεί να είναι ελεύθερος. Και ποια είναι η ύψιστη υπακοή; Το να ακολουθεί τον Πατέρα και να πράττει ό,τι και εκείνος. Κάθε αληθινός πατέρας επιθυμεί για το παιδί του να είναι έτσι όπως το συλλαμβάνει μέσα στην βαθύτερη αγάπη του και την υψηλότερη ελπίδα του. Όλα όσα κάνει ο Ιησούς είναι από τον Πατέρα του. Αυτό που βλέπουμε στον Υίο είναι του Πατέρα. Ό,τι τα έργα του φανερώνουν για Αυτόν, το ίδιο φανερώνουν και για τον Πατέρα.

Εισαγωγή 13

Είναι τολμηρό να θελήσει κανείς να περιγράψει τα διάφορα στάδια της ασύλληπτης ζωής του Ιησού. Αρκεί να σκεφτεί κανείς ότι η φύση είναι απεριόριστα ελεύθερη και αυθόρμητη, και Αυτός είναι η Φύση της φύσης. Παρόλα αυτά, τολμώ να χαρακτηρίσω το πρώτο του θαύμα ως ένα θαύμα δημιουργίας. Τουλάχιστον, έτσι φαίνεται στα μάτια μας, μολονότι δεν γνωρίζουμε ούτε στο ελάχιστο τι πραγματικά είναι μια πράξη θείας δημιουργίας, ούτε βέβαια ποια ήταν η διαδικασία αυτού του θαύματος.

II Η ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

Ο Ιησούς είχε μαζέψει τους μαθητές του προτού ξεκινήσει να κάνει θαύματα. Τον ακολουθούσαν για αυτό που ήταν και για τη δύναμη των λόγων του. Κάποτε τον συνόδευσαν μαζί με τη μητέρα του στη γιορτή ενός γάμου. Εκεί συμμετείχε στις εορταστικές εκδηλώσεις ολόθυμα, χωρίς ντροπαλότητα, χωρίς εσωστρέφεια ή τάσεις απόσυρσης, ανθρώπινος όσο κανείς από τους παριστάμενους. Όποιο κι αν ήταν το μαρτύριό του που επρόκειτο να ακολουθήσει, και κανείς δεν το ήξερε καλύτερα από αυτόν, δεν τον εμπόδισε να μετέχει στη χαρά της γιορτής.

Θεωρώ εντελώς εσφαλμένη την υπόθεση, σύμφωνα με τον παλιό θρύλο γύρω από το πρόσωπό του και τις συνήθειές του, που τον θέλει να μη γελάει ποτέ. Αυτό για μένα είναι αδιανόητο – κάτι σαν γεωμετρικό άτοπο. Εάν υπήρχε εκεί ένας χαρισματικός καλλιτέχνης να παρατηρήσει την εύθυμη συντροφιά και την πνευματική ατμόσφαιρα της ομάδας, τα μάτια του σύντομα θα εστίαζαν στο πρόσωπό του ως κέντρου από το οποίο ακτινοβολούσε όλη η χαρά, καθισμένος καθώς θα ήταν στο παρασκήνιο –έτσι τον φαντάζομαι– δίπλα στη μητέρα του. Ακόμα και το λαμπερό πρόσωπο του γαμπρού θα φαινόταν λιγότερο φωτεινό από το δικό του πρόσωπο. Ωστόσο, κάτι πρόκειται να συμβεί που θα αλλάξει τη διάθεσή του – γιατί δεν θα ήταν πραγματικός άνθρωπος εάν η διάθεσή του έμενε διαρκώς αμετάβλητη. Η υψηλή, αγία, υπάκουη θέλησή του δεν άλλαζε ποτέ, ούτε η τρυφερή, αγνή, δυνατή καρδιά του. Η διάθεση και το συναίσθημά του όμως άλλαζαν. Διότι η διάθεση πρέπει, και σε πολλές περιπτώσεις οφείλει, να είναι η ανθρώπινη αντίδραση στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Το ερέθισμα

16 Τα θαύματα του Χριστού

έρχεται από τη μητέρα του. Του ψιθυρίζει ότι δεν έχουν άλλο κρασί. Οι προμήθειες του γαμπρού φαίνεται ότι είχαν εξαντληθεί. Άλλωστε, όπως και οι καλεσμένοι του, πιθανότατα ήταν ένας άνθρωπος ταπεινής καταγωγής, ένας τεχνίτης φερ' ειπείν, ή ένας ψαράς. Θα ήταν σίγουρα μια οδυνηρή κατάσταση για αυτόν εάν γνώριζε το γεγονός. Αμφιβάλλω όμως ότι αντιλήφθηκε την έλλειψη προτού αυτή καλυφθεί.

Ωστόσο, το γεγονός από μόνο του δεν ήταν ικανό να προκαλέσει την αλλαγή στη διάθεση του Κυρίου μας, στην οποία αναφέρθηκα. Η έλλειψη κρασιού δεν ήταν σημαντικό πρόβλημα, τουλάχιστον όχι για αυτόν. Η μητέρα του απλά του ανέφερε το γεγονός. Όμως σε κάθε ομιλία υπάρχει κάτι παραπάνω από λέξεις. Δεν ήταν οι λέξεις της μητέρας του αυτό που προκάλεσε την αλλαγή, αλλά ο τόνος και το βλέμμα της που συνυφάνθηκαν με αυτές. Ήξερε ότι ο γιος της δεν ήταν κοινός άνθρωπος και πίστευε σε αυτόν με μια πίστη ανώριμη και ασχημάτιστη. Αυτή η πίστη, σε συνεργασία με την άγνοια και την επιθυμία της, την οδήγησαν να προσδοκά από εκείνον τα μεγάλα πράγματα του κόσμου. Ήταν μια πίστη που έπρεπε να αποτύχει, ούτως ώστε να μπορέσει να αναπτυχθεί. Η ατέλεια πρέπει να αποτύχει, για να μπορέσει η δύναμη να πάρει τη θέση της. Όταν η πίστη των αδυνάτων στηρίζεται στο κλαράκι κάποιας εύθραυστης επιθυμίας αντί να αναπαύεται πάνω σε ένα κλαδί του δέντρου της ζωής, τότε είναι προς το συμφέρον τους να καταρρεύσει.

Τι ήταν όμως αυτό που υπήρχε στον τόνο και το βλέμμα της μητέρα του, αυτό που προκάλεσε την αλλαγή στη διάθεση του Κυρίου μας; Το αίτημα που υπονοούσαν τα λόγια της δεν θα μπορούσε να τον προσβάλει, γι' αυτό και το ικανοποίησε. Άλλωστε, ποτέ δεν θα έκανε κάτι που ο ίδιος δεν ενέκρινε, ακόμα κι αν του το ζητούσε η μητέρα του. Οι σκέψεις της μητέρας δεν βρίσκονταν στα λόγια της αλλά στην έκφραση που τα συ-

νόδευε. Σε αυτές τις σκέψεις αποκρίθηκε ο Κύριός μας. Η απάντησή του, που δεν σχετίζεται άμεσα με το εκφρασμένο αίτημά της, είναι το κλειδί τόσο για τις σκέψεις της όσο και για τις δικές του. Εάν δεν κατανοήσουμε την απάντησή του, μπορεί να παρερμηνεύσουμε το θαύμα, ενώ σίγουρα διατρέχουμε σοβαρό κίνδυνο να παρερμηνεύσουμε εκείνον – κάτι που είναι πολύ χειρότερο. Ασφαλώς πολλά παιδιά θα προβληματίζονται για τον τρόπο με τον οποίο ο Ιησούς απάντησε στη μητέρα του: «Τι επεμβαίνεις εσύ στο δικό μου έργο, γυναίκα; Δεν ήρθε ακόμα η ώρα μου».¹ Η ώρα του για να επιτελέσει το θαύμα είχε έρθει, διότι το έκανε. Κι αν υπήρχε μια ανθρώπινη ψυχή με την οποία συνδιαλεγόταν, αυτή σίγουρα πρέπει να ήταν η μητέρα του. Επίσης, η λέξη «γυναίκα» ακούγεται παράξενα στα αυτιά μας. Όμως για αυτό το τελευταίο ευθυνόμαστε εμείς: αφήνουμε τις λέξεις να εκπέσουν από την υψηλή τους θέση και κατόπιν τις χρησιμοποιούμε υποβαθμισμένες. Διότι δεν υπάρχει λέξη με περισσότερη χάρη και πιο τρυφερές συνδηλώσεις για κάθε αληθινό άντρα από τη λέξη «γυναίκα»! Ο Σωτήρας τη χρησιμοποίησε για τη μητέρα του. Και όταν την αποκάλεσε γυναίκα, η λέξη δοξάστηκε και γέμισε με ανθρώπινο περιεχόμενο, γιατί βγήκε από τα χείλη του – αυτά τα χείλη που ήταν οι ανοιχτές πύλες μιας καρδιάς γεμάτης από άπειρα νοήματα. Γι' αυτό και προσέδωσε στις λέξεις που χρησιμοποίησε ανθρώπινο νόημα τόσο, που ποτέ μέχρι τότε δεν είχαν.

Αυτό που της είπε ήταν το εξής: «Γυναίκα, τι κοινό έχω εγώ κι εσύ; Η ώρα μου δεν έχει έρθει ακόμα». Τι σημαίνει αυτό; Δεν είχαν κοινή ανθρώπινη φύση; Δεν επιλέχθηκε ως κατάλληλη για να τον κυοφορήσει; Δεν ήταν η μητέρα του; Τα λόγια του όμως δεν αναφέρονταν στη σχέση τους αλλά στην παρούσα κατάσταση του νου της, ή μάλλον στη φύση της σκέψης

1 *Ιωάν. 2:4.*

18 Τα θαύματα του Χριστού

και της προσδοκίας που τώρα τον είχαν καταλάβει. Η ελπίδα της δεν συμβάδιζε με τη δική του πρόθεση και η σκέψη της δεν εναρμονιζόταν με τη δική του σκέψη. Σε αυτήν τη σκέψη και την ελπίδα της απευθύνονταν τώρα τα λόγια του. Ας μου επιτραπεί να παραφράσω τα λόγια του, με σεβασμό και για χάρη του πνεύματος που είναι ανώτερο από το γράμμα: «Γυναίκα, οι σκέψεις σου τώρα πώς συνάδουν με τις δικές μου; Επίσης, η ώρα που αναμένεις δεν έχει έρθει ακόμα».

Τι υπήρχε όμως στις σκέψεις του Κυρίου μας; Και τι ήταν αυτό στις σκέψεις της μητέρας του που προκάλεσε τα λόγια του; Εκείνη σκέφτηκε ότι είχε έρθει η ώρα ο γιος της να φανερώσει τη δύναμή του, να αποκαλύψει το μεγαλείο του, να αφήσει τη δόξα του να λάμψει, ξεκινώντας έτσι μια πορεία που, στη σκέψη της, θα κορυφωνόταν στο μεγαλείο ενός δίκαιου μονάρχη, ενός δεύτερου Σολομώντα, που θα κατατρόπωνε τους ισχυρούς και θα εξύψωνε αυτούς που είχαν ταπεινή καταγωγή. Είχε έρθει η ευκαιρία του να δράσει όπως οι παλαιοί προφύτες και ταυτόχρονα να δείξει ότι εκείνος είναι ο σπουδαίος γιος της αγαπημένης του μητέρας.

Και τι σκέφτηκε ο Ιησούς αντικρίζοντας τη λάμψη στο πρόσωπό της, το φως στα μάτια της, και άκουσε τον τόνο της φωνής της όταν του έλεγε ότι «δεν έχουν κρασί»; Ίσως να σκέφτηκε την τελευταία του, που έπρεπε να επιτελέσει στα Ιεροσόλυμα, ή ίσως έναν θρόνο δόξης ανάμεσα στους δύο ληστές. Σίγουρα πάντως σκέφτηκε ένα ουράνιο βασίλειο που δεν έμοιαζε με αυτό που εκείνη φανταζόταν – κι ας ήταν ο ουράνιος Υιός της ο βασιλέας αυτού του βασιλείου. Σαν σπόρος μέσα στην καρδιά του βρισκόταν ένα βασίλειο αγαλλόμενης υπακοής – όχι απλής συναίνεσης, ούτε βέβαια εξαναγκασμού. Έπρεπε, όμως, αυτός ο σπόρος να πέσει στον τάφο, για να μπορέσει να δώσει τους πρώτους βλαστούς μέσα στον κόσμο των ανθρώπων. Συνεπώς, δεν επρόκειτο να υπάρξει για αυτόν

κανένας θρόνος επίγειου μεγαλείου· κανένας θρίαμβος για την ευλογημένη μητέρα του, έτσι όπως αυτή τον φανταζόταν! Τίποτα κοινό δεν υπήρχε στα οράματά τους για το μέλλον. Εξού και η αλλαγή στη διάθεση του Ιησού· εξού και τα λόγια του, που αρχικά ακούγονται τόσο παράξενα και φαίνονται να είναι άσχετα με τα λόγια της μητέρας του.

Όμως καμία αλλαγή στη διάθεση δεν θα μπορούσε να διώξει τη συμπάθειά του προς τη μητέρα και τους φίλους. Εκείνη, παρότι μετά βίας αντιλαμβανόταν τι εννοούσε ο γιος της, ούτε για μια στιγμή δεν υπέθεσε ότι στα λόγια του υπήρχε κάποια αγένεια προς αυτήν. Άλλωστε, τον είχε μπροστά της και μπορούσε να διαβάσει το πρόσωπό του. Η έκφραση του προσώπου του ήταν η απάντηση στο αίτημά της για τους φίλους της. Δεν χρειάστηκε, λοιπόν, να περιμένει λόγια διαβεβαίωσης. Ευθύς, με την αυτοπεποίθηση της μητέρας που γνωρίζει το παιδί της, λέει στους υπηρέτες: «Κάντε ό,τι σας πει».

Για όποιον πιθανόν αντιτείνει ότι έχω χρησιμοποιήσει πολύ τη φαντασία μου εδώ, έχω να παρατηρήσω τα εξής. Πρώτον, η αφήγηση του ευαγγελίου είναι πολύ σύντομη και συμπυκνωμένη. Δεύτερον, μέσα σε αυτό το σύντομο απόσπασμα περιέχεται ο σπόρος του νοήματος, ο οποίος για να αναπτυχθεί, χρειάζεται να βρει έδαφος μέσα στην καρδιά μας. Τρίτον, έχουμε ευθύνη να κατανοήσουμε την ιστορία. Όσα προηγήθηκαν είναι οι προϋποθέσεις με βάση τις οποίες μπορώ να κατανοήσω την ιστορία κατά τρόπο αντάξιο των όσων έχω μάθει για Εκείνον. Είμαι υποχρεωμένος να αρνηθώ οποιαδήποτε ερμηνεία η οποία μου φαίνεται ανάξια Εκείνου. Γιατί εάν δεχόμουν κάτι τέτοιο, θα σήμαινε ότι αμαρτάνω ενάντια στο Άγιο Πνεύμα. Εάν σφάλω σε αυτό που δέχομαι ή σε αυτό που απορρίπτω, μόλις το λάθος μου μου αποκαλυφθεί, τότε πρέπει να απαρνηθώ αυτό που δεχόμουν και να δεχτώ αυτό που απέρριπτα. Για την ώρα πάντως, μου φαίνεται ότι η ερμηνεία μου εξηγεί

20 Τα θαύματα του Χριστού

τα λόγια του Κυρίου κατά τρόπο που δεν θα τον δυσαρεστήσει, ακόμα κι αν δεν είναι αρκετά εύστοχη. Αυτό που είδε ο ευαγγελιστής Ιωάννης, και άρα το νόημα που πιθανόν υπαινίσσεται σε αυτή την ιστορία, καθίσταται εμφανέστερο εάν θυμηθούμε ότι ο ίδιος μαζί με τον αδελφό του Ιάκωβο βρέθηκαν σε παρόμοια κατάσταση, είχαν μια παρόμοια εμπειρία, όταν ζήτησαν από τον Ιησού να καταλάβουν υψηλές θέσεις στη Βασιλεία του και έλαβαν μια απάντηση που προφανώς προήλθε από το ίδιο σκεπτικό με το οποίο ο Ιησούς απάντησε στη μητέρα του.

«Γεμίστε τις στάμνες με νερό». Και τις γέμισαν ως απάνω. «Πάρτε τώρα», τους είπε, «και φέρτε να δοκιμάσει ο υπεύθυνος για το τραπέζι». Κι αυτοί του έφεραν. «Εσύ φύλαξες το καλό κρασί ως αυτή την ώρα».² Το κρασί που τους έδωσε ο Κύριός μας δεν θα μπορούσε παρά να είναι το καλύτερο. Έτσι, η διαπίστωση ότι το κρασί είναι όντως καλό ακούγεται σχεδόν ανόητη, αφού αυτό που ο Πατέρας έκανε και κάνει, και αυτό που προετοιμάζει για μας, είναι πάντα το καλύτερο. Άρα και το κρασί που ο Κύριός μας έφτιαξε μετατρέποντας το νερό, είναι όντως το καλύτερο.

Ο Υιός είναι σαν τον Πατέρα του: δεν αποκρύπτει το καλό κρασί επειδή οι άνθρωποι μπορεί να κάνουν κατάχρηση. Μια αρετή επιβεβλημένη είναι ανάξια του ονόματός της. Για να μπορέσουν οι άνθρωποι να υπερβούν τον πειρασμό, χρειάζεται να έχουν πειρασμό. Αυτή είναι η βούληση εκείνου που δημιουργεί τα σταφύλια και το κρασί. Οι άνθρωποι, βέβαια, μπορεί να αποκαλέσουν τον Ιησού ακόμα και μέθυσο. Όμως τι σημασία έχει! Αρκεί που αυτός ενεργεί όπως ο Πατέρας και ζει σύμφωνα με το θέλημα του Πατέρα.

Δεν θέλω εδώ να παρεξηγηθώ. Ο Θεός επιλέγει οι άνθρωποι να δοκιμάζονται. Ο άνθρωπος όμως πρέπει να είναι προσεκτι-

2 *Ιωάν. 2:7-10.*

Η αρχή των θαυμάτων 21

κός να μη βάζει τον πλησίον του σε πειρασμό. Ο Θεός γνωρίζει το πώς, το πόσο πολύ, το πού και το πότε. Ο άνθρωπος πάλι οφείλει να είναι φύλακας του αδελφού του και να τον φροντίζει σύμφωνα με τη γνώση του. Ο άνθρωπος οφείλει να πράττει το θέλημα του Θεού σε σχέση με τους άλλους, και είναι αξιοκατάκριτος όταν επιδιώκει το δικό του θέλημα και όχι του Θεού. Το γεγονός ότι ο Κύριός μας έδωσε κρασί στη συγκεκριμένη ομήγυρη, δεν σημαίνει ότι θα έδινε κρασί σε οποιαδήποτε παρέα. Σε κάποιους αρνήθηκε ακόμα και το ψωμί που κρατούσε στα χέρια του. Άραγε τι, επειδή έδωσε κρασί στους καλεσμένους του γάμου, αυτό σημαίνει ότι οι άνθρωποι πρέπει να φτιάξουν σε κάθε γωνιά του δρόμου ένα καπηλειό, σαν να λέμε να σκάψουν έναν λάκκο που μέσα του θα πέφτουν οι φτωχοί άνθρωποι κι εκεί θα ξεοδεύουν τα λεφτά τους και τον κόπο τους σε κρασί; Ας αφήσουμε τον φτωχό άνθρωπο να δοκιμαστεί σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, γιατί ο τελικός σκοπός του Θεού είναι η νίκη. Κανείς άνθρωπος ας μη βάλει σε πειρασμό άλλον άνθρωπο, γιατί όταν αυτό συμβαίνει, ο σκοπός του είναι η πτώση του πλησίον ή, στην καλύτερη περίπτωση, δεν είναι η ωφέλειά του – και αυτό θα του ανταποδοθεί αναλόγως.

Για όποιον μπορεί να ευχαριστεί τον Θεό με ελεύθερη καρδιά, υπάρχει ένα χαρμόσυνο νόημα στο γεγονός ότι το πρώτο θαύμα του Κυρίου ήταν η μετατροπή του νερού σε κρασί. Είναι ένα αληθινό σύμβολο όλων όσων έκανε για τον κόσμο δοξάζοντας τα πάντα. Με τη θείκη του αλημεία μετατρέπει όχι μόνο το νερό σε κρασί αλλά και τα πιο κοινά πράγματα σε ακτινοβόλα μυστήρια: το κάθε γεύμα σε Θεία Ευχαριστία, και τα σαγόνια του θανάτου σε πύλη σωτηρίας. Αυτό που θέλω να πω, είναι ότι οι αλλαγές που πραγματοποιεί ο Κύριος μέσα στην καθορισμένη θεία τάξη πραγμάτων δεν είναι τυχαίες, αλλά αποσκοπούν κυρίως σε μια καίρια αλλαγή στις καρδιές

22 Τα θαύματα του Χριστού

και τα μάτια των ανθρώπων, ούτως ώστε τα γεγονότα και τα νοήματα του Θεού να γίνουν τα πιστεύω και οι ελπίδες τους. Το πνεύμα της καταστροφής, που υπάρχει και λειτουργεί μέσα στον κοινό νου, πάντοτε συσκοτίζει και θολώνει τα σπουδαία και τα υψηλά. Για όσους ακούν αυτό το πνεύμα δεν μπορούν να υπάρξουν μεγάλα πράγματα. Αυτά υπάρχουν, αλλά εκείνοι δεν μπορούν να τα δουν, γιατί δεν τα λαχταρούν μέσα τους. Πιστεύουν, ίσως, στην αλήθεια και τη χάρη του πρώτου τους παιδιού. Φροντίζουν όμως γρήγορα να το διαφθείρουν, σαρκάζοντας τις αρετές της παιδικής ηλικίας. Από αυτή την ποταπή, οικτρή, ανάξια και τρομακτική κατάσταση σώζει τους ανθρώπους αυτός που μετέτρεψε το νερό σε κρασί, αποκαλύπτοντας έναν παράδεισο ολόγυρά τους, τον Θεό μέσα σε όλα τα πράγματα, την αλήθεια μέσα σε κάθε ένστικτο, το κακό να μαραϊνεται και την ελπίδα να βλασταίνει ακόμα και μέσα στο μονοπάτι της καταστροφής.

Το γεγονός ότι το κρασί ήταν το πρώτο του θαύμα, καθώς και ότι ο χορτασμός χιλιάδων ανθρώπων ήταν το μόνο άλλο δημιουργικό θαύμα του, μας κάνει να σκεφτούμε για το σύμβολο που μας άφησε της σχέσης του με τα αδέρφια του. Στο κρασί και στο ψωμί της Ευχαριστίας μάς θυμίζει πόσο πλέρια μας έδωσε και μας δίνει τον εαυτό του, για να έχουν τα παιδιά του Πατέρα του ευφροσύνη και δύναμη. Και ακόμη περισσότερο, επειδή αυτός είναι η ακτινοβολία της δόξας του Πατέρα, αυτό το ψωμί και αυτό το κρασί συμβολίζουν το πόσο πλέρια ο Πατέρας δίνει τον εαυτό του στα παιδιά του, με πόση ειλικρίνεια τους προσκαλεί να γίνουν μέτοχοι του είναι του. Εάν ο Ιησούς είναι ο Υιός του Πατέρα, τότε γιατί μας είναι δύσκολο να πιστέψουμε ότι έδωσε στους ανθρώπους ψωμί και κρασί;

Ωστόσο, αυτό που ο Ιησούς έδειξε με αυτό το θαύμα του δεν ήταν η δύναμη αλλά η δόξα του. Η δύναμή του δεν μπορούσε να κρυφτεί, όμως συγκρινόμενη με τη δόξα του, έδειχνε

φτωχή. Ναι, η δύναμη καθεαυτήν είναι φτωχή. Εάν μπορούσε να υπάρξει μονάχη της – που δεν το μπορεί, θα ήταν μια φρίκη. Κανένα μέγεθος μοναχικής δύναμης δεν μπορεί να δημιουργήσει. Μόνο η αγάπη, που βρίσκεται στη ρίζα της δύναμης και είναι η δύναμη της δύναμης, μπορεί να δημιουργήσει. Ποια ήταν λοιπόν η δόξα του; Τι ήταν αυτό που τον έκανε ένδοξο; Ήταν το γεγονός ότι, όπως και ο Πατέρας του, υπηρέτούσε τις ανάγκες των ανθρώπων. Εάν δεν είχαν χρειαστεί το κρασί, δεν θα είχε κάνει τίποτε, απλά και μόνο για να δείξει τη δύναμή του. Η σύμπτωση της ανθρώπινης ανάγκης και της αγάπης του δημιούργησαν τη συνθήκη για να λάμψει η δόξα του. Κυρίως για αυτήν του τη δόξα τον λατρεύουμε. Η δύναμη, από την άλλη, δεν μπορεί να είναι αντικείμενο λατρείας, και όσοι επιχειρούν να τη λατρεύουν είναι σκλάβοι. Η λατρεία τους δεν είναι αληθινή. Όσοι τρόμαξαν από τη δύναμη των κεραυνών που έρχονταν από το βουνό, πήγαν και λάτρεψαν ένα χρυσό μοσχάρι, αλλά ο Μωυσής πήγε μέσα στο πυκνό σκοτάδι για να βρει τον Θεό του.

Το πόσο πολύ απείχαν από τις σκέψεις του Κυρίου μας οι προσδοκίες της μητέρας του, της Μαρίας, ότι ο γιος της, με τη μεγαλοπρέπεια της δύναμης, θα τραβούσε την προσοχή και θα προξενούσε τον ενθουσιασμό των καλεσμένων προς τον εαυτό του, φάνηκε ξεκάθαρα στο γεγονός ότι το θαύμα δεν έγινε ορατό ούτε από τον υπεύθυνο του συμποσίου. Οι περισσότεροι από αυτούς που ήπιαν από το καλό κρασί, ακόμη κι αν τους το έλεγαν, δεν θα πίστευαν ότι είχε γίνει κάποιο θαύμα. Τόσο ήσυχα, τόσο απροσχεδίαστα, τόσο λαθραία, θα έλεγε κανείς, συνέβη το θαύμα. Όλα έγιναν με δύο μόνο παραγγέλματα: να γεμίσουν τις στάμνες με νερό και κατόπιν να το αντλήσουν. Καταφεύγοντας σε αυτόν τον απλό τρόπο, έδειξε πως το θαύμα έγινε χάριν της διακονίας και μόνον. Το έκανε από καλοσύνη, και όχι για να επιδείξει την καλοσύνη του. Μόνο έτσι θα μπο-

24 Τα θαύματα του Χριστού

ρούσε να φανερωθεί η καλοσύνη του Πατέρα του. Το θαύμα αυτό έγινε γιατί οι συνθήκες –η φυσική παρουσία των επίσημων καλεσμένων, το αίτημα της μητέρας του κτλ.– δημιούργησαν μια κατάλληλη ευκαιρία για να δείξει την αγάπη της καρδιάς του προσφέροντας στους αδελφούς και τις αδελφές του που γλεντούσαν περισσότερο και καλύτερο κρασί να πιουν.

Και ακριβώς εδώ βλέπουμε ένα ακόμα σημείο στο οποίο αυτό το θαύμα του Ιησού ομοιάζει με τα έργα του Πατέρα του. Ο Θεός μάς υπηρετεί τόσο ήσυχα και τόσο λαθραία, θα λέγαμε, με μια τόσο αθόρυβη, τρυφερή και αγαπητική απουσία επίδειξης, που οι άνθρωποι συχνά πίνουν από το κρασί του, όπως έκαναν οι καλεσμένοι του γάμου, χωρίς να ξέρουν καν από πού έρχεται – χωρίς να αντιλαμβάνονται ότι ο δότης είναι δίπλα τους και μάλιστα μέσα στις καρδιές τους. Γιατί ο Θεός δεν εκβιάζει τη λατρεία των ανθρώπων – μια τέτοια λατρεία θα ήταν παγανιστική και ο Θεός δεν τη θέλει στα θυσιαστήριά του. Ο Θεός εγείρει μέσα στους ανθρώπους ένα αίσθημα δίψας που τελικά γίνεται λαχτάρα. Τους κάνει να τον αναζητήσουν, ώσπου η αναζήτησή τους να τους καταστήσει ικανούς να τον δουν. Αυτός είναι ο δρόμος μέσω του οποίου τους αποκαλύπτει τελικά τη δόξα του Πατέρα τους. Εργάζεται αθόρυβα, παραμένει σιωπηλός πίσω από τα έργα του, ούτως ώστε να αποκαλυφθεί πραγματικά την κατάλληλη στιγμή. Με τον ίδιο σκοπό, όταν οι άνθρωποι βρίσκουν το κρασί του καλό αλλά δεν σηκώνονται να αναζητήσουν τον δότη, τότε τους δοκιμάζει με φοβερά δεινά, για να μην αποβεί το καλό κρασί της ζωής για αυτούς, και άρα για τον ίδιο και ολόκληρο το σύμπαν, κάτι κακό. Φαίνεται ότι η δημιουργία συνδέεται άρρηκτα με την αναζήτηση. Ο Θεός μας έχει φτιάξει έτσι, που είμαστε υποχρεωμένοι να τον βρούμε. Αυτό σημαίνει ότι τα έργα μας πρέπει να αντανακλούν τα δικά του. Για να δοξαστούμε μαζί του όταν όλα τελειώσουν, εμείς τα παιδιά πρέπει να εναρμονι-

στούμε με τη σκέψη, την κρίση, το συναίσθημα και τον σκοπό του Πατέρα· με άλλα λόγια, να σκεφτόμαστε και να εννοούμε τα ίδια πράγματα. Ο ευαγγελιστής Ιωάννης λέει ότι ο Ιησούς με αυτόν τον τρόπο «φανέρωσε τη δόξα του και πίστεψαν σ' αυτόν οι μαθητές του».³ Αμφιβάλλω ότι υπήρξε κάποιος άλλος πέραν των μαθητών που κατάλαβε το θαύμα. Και αν κάποιοι από αυτούς που είδαν ή άκουσαν για το θαύμα πίστεψαν στον Ιησού, αμφιβάλλω ότι το έκαναν εξαιτίας του θαύματος. Μπορεί κάποιος να δει ένα θαύμα και να μην το πιστέψει. Πολλοί από αυτούς που είδαν θαύματα του Κυρίου μας πίστεψαν στα θαύματα, αλλά δεν πίστεψαν σε εκείνον.

Αναρωτιέμαι εάν υπάρχουν άνθρωποι που να μπορούν να πιστέψουν ότι ο Θεός τους έπλασε για να μπορούν να γελούν στο όνομά του, που να καταλαβαίνουν ότι ο Θεός εφύρε το γέλιο και το χάρισε στα παιδιά του. Αυτή η πίστη θα προσέθετε πάθος στον ενθουσιασμό της απόλαυσής τους, και ταυτόχρονα θα σκότωνε αυτό το σαρκαστικό γέλιο με το οποίο αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι τους φίλους τους, καθώς και αυτό το αδύναμο γέλιο που είναι άδειο τόσο από καρδιά όσο και από σκέψη. Θα τους βοηθούσε επίσης να κατανοήσουν το βάθος αυτού του θαύματος. Ο Κύριος της χαράς ευφραίνεται με το γέλιο μιας εύθυμης καρδιάς. Αυτοί οι γαμήλιοι επισκέπτες θα μπορούσαν να γιορτάσουν και χωρίς κρασί, και σίγουρα χωρίς περισσότερο και καλύτερο κρασί. Ο Πατέρας όμως δεν εκτιμά μια ξερή ύπαρξη, γι' αυτό και διαρκώς εργάζεται, ακόμα και μέσω των δοκιμασιών, για να κάνει τη ζωή πιο πλούσια και πιο άφθονη. Η πληθώρα των δώρων του θα έκανε το ποτήρι να ξεχειλίσει, εάν ο ίδιος δεν φρόντιζε, προτού αυτό συμβεί, να το βαθύνει και να το πλατύνει για να χωρέσει περισσότερα. Ο Κύριός μας είναι απλόχερος όπως ο Πατέρας του, γι' αυτό

3 *Ιωάν. 2:11.*

26 Τα θαύματα του Χριστού

και είναι έτοιμος να πληρώσει το βαρύτερο τίμημα προκειμένου να είναι πλουσιοπάροχος προς τα αδέρφια του. Το δίχως άλλο, θα τους δώσει κρασί. Ωστόσο, ακόμα και αυτοί που ξέρουν από πού έρχεται το καλό κρασί και χαρούμενα ευχαριστούν τον δότη, θα αναφωνήσουν μια μέρα, όπως ο υπεύθυνος του συμποσίου προς τον οινοχόο, αν και δεν ήταν αυτός ο πραγματικός δότης: «Εσύ φύλαξες το καλό κρασί ως αυτή την ώρα».